

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΑΡΑΦΡΟΝΕΣ ΜΟΝΑΡΧΑΙ

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β΄ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Πατέρας και γυιός παράφρονες. Η αντίθεση τού χαρακτήρος τού Φιλίππου. Μία αλλη που κατατυραννείται. Απαγορεύονται οι διασκεδάσεις!... ΟΙ Έρωτες τού Φιλίππου. Τα καλλιτεχνικά του γούστα. Μυστικοπάθεια και άκελευστα. Τα τρομερά βασιλικά έγκληματα. Μετάνοια και προσευχή κ.τ.λ.

Είπε πράγματι θλιβερό ν' αναλογισθ[η] κανείς π[ό]ς όλοι σχεδόν οι διασημότεροι μονάρχαι τού κόσμου, π[ό]ς όλοι έκεινοι που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην καθολική ιστορία της ανθρωπότητας, υπήρξαν ανισόρροποι ή ψυχοπαθείς. Ο κανών αυτός έχει βέβαια και τις εξαιρέσεις του, μα είναι ελάχιστες. Ένας από τούς μεγάλους έστεμμένους παράφρονες, είναι και ο βασιλεύς της Ισπανίας Φιλίππος Β΄.

Ο Φιλίππος κληρονόμος τις ψυχικές ανωμαλίες του από τόν πατέρα του, τόν κοσμοκράτορα Κάρολο Πέμπτο. Ο Κάρολος Ε΄ υπήρξε πανούργος και ελικρινής, άδολος και άτιμος, άσκητικός και φιλήθρος. Ο Φιλίππος δέν είχε τις αντιθέσεις τού χαρακτήρος τού πατέρα του. Ήταν κακός, παράξενος και συχνά έπιεφε σε βαθεία μελαγχολία.

Ο Φιλίππος ήτανε κοντόσωμος, χλωμοπόροσκος, βαρ[ύ]ς και δάστυρος, συγκεντρωμένος πάντα στον έαυτό του, μ' έκφραση κακίας και πίκρας συνάμα, ζωγραφισμένη γύρω άπ' τó στόμα του.

Όταν πρωτοανάλαβε τήν άρχηγία τού Κράτους, φαινότανε σάν δυσραστήημος με τά βασιλικά καθήκοντα που τού ανέθεσαν. Ποτέ δέν τόν είδαν, στόν πόλεμο, νά τειθί επί κεφαλής τού στρατού του, όπως έκαναν τότε όλοι οι βασιλείς τού κόσμου. Συναίνετανε τήν κίνηση, τή δράση. Προτιμούσε τήν έρημιά, τή άκηνοσία. Έρχόντανε μέρες που τις παρούσε άπ' τó πρωί ως τó βράδυ, καθισμένος στην παρέβια του, χωρίς νά κινήθ[η] καθόλου!...

Τά ιδιαιτέρη διαμερίσματα του ήταν άπαράβαστα. Κανείς άπολύτως δέν είχε τó δικαίωμα νά τόν ένοχλήσει στά δωματία του. Δέν μπορούσε ν' ακούσει ανθρωπίνη φωνή και όταν άναγκαζόντανε νά μιλήσει, τά λόγια του ήτανε λίγα, μετρημένα, λακωνικότερα...

Ένοσταί τώρα π[ό]ς όλη ή βασιλική αύλή της Ισπανίας υπέφερε τρομερά άπ' τόν παράξενο χαρακτήρα τού μονάρχου. Ο Φιλίππος άναπαύοις τις διασκεδάσεις και τά γλέντια και είχε τήν άπαίτηση νά βλέπει τρυφή του τήν ίδια κατήφεια και θλίψη που βαδίζεσαν στην ψυχή του. Έβριζε κατασκόπους νά παρακολουθούν τί κάνουν οι αδελφοί και ή κυρίες της τιμής, μήπως παραδίδονται σέ όργανα ή μήπως... γαλένια άλλάξ[η]! Όταν έβλεπε άνθρωπο νά γελάει, γινόταν έξω φρενών!...

Όστόσο, ο ίδιος, προσεκτικώς, άγαπούσε κάπου-κάπου τά γλέντια και τις θορυβώδεις διασκεδάσεις. Κάτω από τήν φαινομενική παγερή απάθειά του, έκρυβε μια θερμή καρδιά, που ένοιωσε ώρες-ώρες τήν άνάγκη νά ξεχυθί σέ τρυφερή ασθηματολογία, νά θερμανθί άπό τήν πνοή τού έρωτος. Ο ήθικολόγος Φιλίππος, ο όποιος δέν μπορούσε νά δι' ένα έρωτικό ζευγάρι χωρίς ν' άγανακτίζει, είχε —έκτός άπό τις τέσσερες νόμιμες γυναίκες του! — και πλήθος φίλες, τις όποιες επάντρευε άργότερα διά της βίας με αδελφούς και μεγιστάνες!... Οι προσβευαί της Βενετίας που τόν έπισκέπτονται κάθε τόσο, είχαν νά κάνουν με τή γυναίκαμαρία του, τήν όποία όμως φρόντιζε ν' άποκρύπτει έμπειλώς άπό τά μάτια όλου τού κόσμου.

Ο Φιλίππος ήταν έπίσης έπιδεικτικώς ασθητικ[ή] και καλλιτεχνικ[ή] συγκληθισαν. Η έκκλησιαστική μουσική τόν μεθούσε. Έγχαρε θεσημεστικά ποιήματα. Τόν ένδιέφεραν, αι πρόδοα τών αρχιτεκτονικ[ών]. Όταν έχτιζε τó Έσκωριάλ, τó περίφημο άνάκτορο που διατηρείται μέχρι σήμερα, είχε άπ' όψη του νά φτιάξει ένα άφραστο πρότυπο καλλιτεχνικό άπομονωτηρίου. Άγαπούσε ιδιαίτέρως τή ζωγραφική και ίδίως τή θεσημεστική. Φιλοξενούσε σ' άνάκτορα και φώτανε με πλαύσια δώρα τούς πιο όνομαστούς ζωγράφους της εποχής του. Πολλά ζωγραφικά σχολαί

— και ίδίως έκειναι από τάς όποιες έβγήκαν ο Βελάσκεθ, ο Θουμπαράν, ο Μουρίλλο και άλλοι — έπιελοται στην ύποστηρίξη και προστάσια τού καλλιτέχνου αυτού μονάρχου, που ήτανε και ο ίδιος έπιτήδειος ζωγράφος!...

Μά ο Φιλίππος, τις πιο δυνατές συγκληθσεις τις έβρισκε στην μυστικοπάθεια, στην θεσημεστική έξαρση. Η θεσημεστικότητα του έφτανε μέχρι έκστάσεως, μέχρι παραληρημάτων, μέχρι παραφροσύνης. Πολλές φορές στή λειτουργία, έπιεφε κάτω στα μάγουρα της εκκλησίας και άρχιζε νά σεαυροκομείται κλειόντας πικρά και άπελευσμένα. Φοβόταν πολύ τή μέλλουσα ζωή π' έκανε δτι μπορούσε για νά εξασφαλίσει τή σωτηρία της ψυχής του. Η μητέρα του, ή Αυτοκράτειρα Έλισαβέτ, τόν είχε μεταδώσει τή βαθεία θεσημεστική πίστη της, τó φόβο της κόλλασως.

Όστόσο, ο Φιλίππος ήτανε έν φύσεως τόσο κακός και παράφορος, ώστε δύο φορές, προβλέποντας τις άπαγορευτικές διατάξεις της εκκλησίας, διέταξε έγκληματα τρομερά και άπάνθρωπα, τά όποια και ο πιο άποκτητικώς κηροφόρος θά έδίσταζε νά διαπράξει. Τά έγκλημά του μπορούν νά διακριθούν σέ δύο κατηγορίες:

Α΄) Στά πολιτικά έγκληματα. Ο Φιλίππος ήτανε τόσο φανατικός, ώστε μισούσε θανασίως όλους έκεινους που δέν είχαν τις ίδιες θεσημεστικές πεποιθήσεις μαζί του. Διέταξε νά σκοτώσουν πολλούς αδελφούς και μεγιστάνες. Άλλά τó τρομερότερο έγκλημα τού ήτανε ή σφαγή τών Μαύρων της Γρανάδας. Χιλιάδες Μαύρων κατακρουρηθήσαν τότε άπό τούς στρατιώτες τού Φιλίππου.

Β΄) Στά έγκληματα για λόγους ένδιέφεσως. Διλητηρίσας τόν αδελφό του, τόν δόν Ζουάν της Αστρίας και τόν Άλέξανδρο Φαρνές, έπειθό τού θεοπούσε επικινδύνους αντίπαλους στην έξουσία του. Διλητηρίσας άπομα τó γιού του τó Δον Κάρολο, έπειθό είχε τήν ιδέα π[ό]ς τόν άγαπούσε τó δεύτερη γυναίκα του!... Άδελφός νά διλητηριάζη τόν αδελφό του και πατέρας νά φορμακάνη τó παιδί του!... Και όμως, τó ανθρωπόμορφο αυτό τέρας, έκανε κάθε βράδυ, ώρες δλόκληρες, μετά τους μπόρος στα εικονίσματα, και παρακαλούσε τήν Παναγία ύπερσσητηρίας της ψυχής του!...

Η άλήθεια τώρα είναι π[ό]ς ο Φιλίππος είχε άναγάμη τις διλητηριάσεις σέ περιοική τέχνης και έπιστημής. Όταν ήθελε νά διλητηριάσει κανένα, ήξερε ήλιους τρόπους για νά έπιτύχ[η] τó σκοπό του, χωρίς νά ύποκαυθί κανείς τίποτα... Τή μαγεσία του σ' αυτό τó πεδίο, μονάχα οι Βοργία τήν έφτασαν άργότερα...

Όστόσο, τó τέρας αυτό υπήρξε πρότυπο μονάρχου ένδιαφορούμενου διά τή πρακτική ύπηρεσία. Έννιά ώρες τή μέρα τις παρούσε γράφοντας διάφορες διατάξεις σ' όλους τούς στρατιωτικ[ούς] διοικητάς της Ισπανίας, διαβάζοντας όλες τις άναφορές που τού έσταλναν και παρακολουθώντας όλες τις κινήσεις τού βασιλείου του. Τού άρεσε νά τά λεπτολογη και νά τά έξουνηλιξη όλα. Ήταν έν γνώσει όλων τών άναγκών τού Κράτους του.

Μιά άπ' τις πολλές μερομανίας του, ήτανε νά πιστεύη π[ό]ς ο θ[ε]ός τόν είχε διορίσει άντιπρόσοπος τού έπί της γής, θεσορούς όλους τούς ύπηκόους του σκλάβους του και φαναζότανε π[ό]ς μετρώσει νά διαθέσει τή ζωή του όπως ήθελε. Μά τήν ίδια εύκολία που έκανε τó σεαυρό του, μπορούσε νά διατάξη νά καθόν ζωντανοί χίλιοι άνθρώποι!...

Κατά τά τελευταία χρόνια της ζωής του, υπέφερε πάρα πολύ. Φαινότανε π[ό]ς είχε άρχισει νά μετανοή για τά καλή του έγκληματα και νά φοβόταν για τή τιμωρία που τó έπεφύλασσε ο θ[ε]ός. Ίδίως τόν βασάνιζε τρομερά τó φάντασμα τού δόν Κάρολου, τού γιού του, που τόν διλητηριάσε σέ ήλικία εικοσ

Φιλίππος Β΄

Φιλίππος Β΄ δεχόμενος Ισπανούς ευγενείς εις άμφείων

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

ΜΙΑ ΤΥΧΕΡΗ ΓΡΗΛΗ

Ο Φρειδερίκος ο Μέγας περνώντας κάποτε από το Βρανδ-
ροβηγο είδε μία κόρη εξαιρετικά όμοια και πανύψηλη. Όταν έμα-
θε ότι το όνομά της ήταν πύρρη κήποιου φτωχού πα-
πουτσιού, της έδωσε ένα γραμμάτιο για να το πάει στο Βερολίνο και
να το παραδώσει στο συνταγματάρχη του βασιλικού τάγματος των
έπιλωτων. Με το γραμμάτιο αυτό διάταξε το συνταγματάρχη να
πανερέσει την κομίστρια με τον ψηλότερο και όμορφότερο άνδρα
του συντάγματός του!

Η κόρη, η όποια δεν είχε γνώσει του συγνηθιστού περιοριμέ-
νου της έπιστολής, δεν είχε δε καμιά διάθεση να ταξιδέψει στο
Βερολίνο, την έδωσε σε κάποια γρηλά που έπρόκειτο να πάει εκεί
για κάποια υπόθεση της, παρακαλώντας την να την δώσει ή ίδια
στα χέρια του συνταγματάρχη. Η γρηλά εξεπλήρωσε μ' άριβεια
την παραγγελία. Ο συνταγματάρχης αφού διάβασε την έπιστολή
και πρόταξε την «κομίστρια», έμεινε κατάπληκτος.

Η διαταγή όμως ήταν σαφής και υπογραμμισμένη από τον ίδιο
τον αυτοκράτορα και σφραγισμένη. Έπρεπε να έτελεσθη, χωρίς
άντισταση, ή αναβολή καί... έτελεσθη. Η «κομίστρια» γρηλά κα-
τάπληκτη, μόνον και δυσχερατισμένη, παντρεύτηκε σε λίγο τον ψη-
λότερο και όμορφότερο άνδρα του τάγματος των έπιλωτων, σύμφωνα
μ' τη διαταγή του αυτοκράτορος.

Όταν μετά λίγες ημέρες ο Φρειδερίκος ο Μέγας γύρισε στο
Βερολίνο, ζήτησε να του παρουσιάσουν τους νεόνυμφους για να
τους συγχαρεί. Βλέποντας έξωφρα τη γρηλά πλάγι στο φουαγιέτο
καλλιγραφία της φρουράς, έμεινε κατάπληκτος!

Κατακόκκινος από θυμό τη ρώτησε πώς τόλμησε να διαρκέσει
μια τέτοια άπατη. Η φτωχή νεάνισσα άπάντησε ότι δεν είχε
διαρκάσει καμιά άπατη, συγχύχοντας δε εχθροίτητες τον αυτοκρά-
τορα που έφρόντισε να τη... προμηθεύσει έναν τόσο όμοιο στέγυο.

ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΙ... ΨΑΡΙΑ!

Στη λιανοθάλασσα της Αφρικής Ζάμπρα, ζή ένα είδος περιεργ-
γοτάτων ψαριών, τα όποια είναι έντελως όμοια με τον άνθρωπο.
Τό μόνο που τους ξεχωρίζει απ' αυτούς είναι ότι δεν μπορούν να
μιλήσουν, ούτε να έμβάλλουν μια οιαδήποτε, έστω και άσυνταξιο-
λόγητη φραση. Είναι βουβόι όπως τα ψάρια, με τα όποια συζούν
στο νερό.

Κάποτε μερικοί περιηγητές που είχαν πλανηθή κατά τα μέρη
έπεινα, παρόρθωσαν, μετά πολλά βάσανα, ν' έλκυσσαν έναν τέ-
τοιο θαλάσσιο άνθρωπο. Παρ' όλες τις περιουήσεις τους όμως δεν
μόρεσαν να ζήση στην έηρα περισσότερο από είκοσιτέσσερες ώρες.

Τό περιεργό είναι ότι οι άλλόποιοι αυτού άνθρωποιζήθεις δεν
είνε έρωδαζόμενοι με πτερόνια, όπως τα ψάρια και, πολυμικροί
όπως μ' έμάς με τα χέρια τους και με τα πόδια τους, τα όποια
είνε ώπλισμένα με μακρότατα νύχια.

Περι θαλάσσιων ανθρώπων όμυλοιν και μερικοί Άραβικοι
μύθοι, οι όποιοι όπως άποδεικνύεται δεν είναι πλάσματα της θυ-
νατής Άραβικής φαντασίας.

δύο έτών, για λόγους έρωτικής άντιζηλίας.
Ο Φίλιππος Β' πέθανε στο Έσπασοράλ, στα κλούσια άνάτορά
του, από μελαγχολία και μαροσισμό.

Με το θάνατο αυτού, άρχισε ή παρακμή της Ίσπανίας ή
όποια είχε γνωρίσει άλλους λαμυρές μέρες δόξης. Και ένας άπ'
αυτού κυριότερος συντελεστής της καταπτώσεως της Ίσπανίας,
όπηρεσε και ο Φίλιππος, ο όποιος άπ' έγος μόν έξήγησε όλους
τους χρηματικούς πόρους του σε άσκοπες σπατάλες, άπ' έτέρου δε
έβριθε το λαό του σε άπειροσμία και, άδιαφορία, με τα βασανι-
σθήρια που το υπέβαλε...

ΤΑ ΡΙΖΚΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΣΑΡΚΟΣ

Οι μαύροι της Αφρικής που έπαιλούντο σαν ζώα στους Α-
μερικανούς. Πώς άπηνυγίζοντο κατά χιλιάδες για να έπι-
στρέφουν στην... Αφρική. Η κενηρία των έργοστασιαρχών
για να τους συγκρατούν στη ζωή. Η ψυχές που κλέβουν τα
ώματα τους και τα μεταφέρουν... έναερως στην Αφρική.
Τα κομμένα κεφάλια. Έλάτε να κρεμαστούμε!... κ. τ. λ.

Λίγο πολύ θα σας είναι βέβαια γνωστά τα περι το άναγιω-
που έμπορίου των μαύρων της Αφρικής, του έμπορίου αυτού που
άποτελούσε άλλους στίγμα για την άνθρωπότητα. Μεγάλη κυρία
έξαγωγή «μαύρης σαρκός» γινόνταν τότε στην Αμερική, όπου χω-
ρημοποιούσαν τους μαύρους στις βαρύτερες εργασίες των έργοστα-
σιών της εξαγορευτικής, και όπου τους μεταχειρίζοντο χειρότερα
και από κτήνη. Πολλές φορές μάλιστα τους έδερναν μέχρι του ση-
μείου, ώστε να πεθαίνουν!...

Οι μαύροι για να γλυτώσουν από τα φρικτά μαρτύρια, στα ό-
ποια τους υπέβαλαν οι... πολιτισμένοι... αθέγγαι τον, αλλά και
δίδια κυρία έπίστευαν φανατικά στη μεταμύωση και στην έπα-
νοδο τους μετά θάνατο στην αγαπημένη τους πατρίδα, την Α-
φρική, αυτοκτονούσαν ομαδικά. Έπειδή δε δεν είχαν κανένα άλλο
μέσον για να ταρματίσουν τη ζωή τους και... να ξεναγουρίσουν στην
Αφρική, δίδια οι κύριοι τους πρόσεχαν τότε να μην τους άφήνουν
ούτε στυγιά στο χέρι τους, άπηνυγίζοντο κρεμαζόμενοι από τους
κλώνους δέντρων. Σιωπηλά μπορούσαν νάχουν γιατί ήταν άπαρά-
τητα στη δουλειά τους...

Ένας Έγγλέζος έργοστασιάρχης ο όποιος είχε άγνωσταθή
στην Αμερική, και ο όποιος είχε πολλούς μαύρους δουλοσ στο
έργοστάσιό του, μάλς έμαθε πώς οι δουλοι του, πεντακόσιοι τον
άριθμόν, άπεφάσαν να... έπιστρέψουν στην Αφρική διά της με-
θόδου της άγχόνης, έμηνανούτηες το έξής πονηρόν μέσον για να
προλάβη το κακό:

Πληροφορηθείς από τους έπιστάτες του την ήμερα και τή
θέση, όπου θ' άπαχυνόνταν οι μαύροι, ξεκίνησε πρωί-πρωί,
βασιζόμενος ένα σκονί στα χέρια του π' έφτασε πρώτος στο μέρος
αυτό.

Σε λίγο, όταν έφτασαν και οι μαύροι, ο πονηρός Έγγλέζος
τους έπάλεσε δλόγυρά του και τους είπε:

Έμαθα ότι άποφασίσατε να έπιστρέψετε στην πατρίδα σας
την Αφρική. Έπειδή έτσι θα έμνα χωρίς έργάτες και ή έπιχει-
ρήσή μου θα καταστρέφεται, άποφάσα να σας άπολοθίσω μ'
έγώ. Ίδου και το σκονί μου, με το όποιον θα κρεμαστώ. Θα
πάρω μαζί μου και τις μηχανές για να τις έγκαταστήσωμς εκεί
μάτου. Σε λίγο θα τις φέρουν και θα τις άπαχυνίσουν μ' αυτές
ήτσι θα μς άπολουθήσουν στην Αφρική. Στην άρχή όμως,
έπειδή δε θα είμαι σίγουρος για την προκοπή της έπιχειρήσεώς
μου σε μια χώρα ξένη για μένα, θα σας δίνω ένα κομμάτι ψωμί
για τρεις ημέρες και θα σας υποχρεώσω να δουλεύετε στην Κυ-
ριακή άπομα, που έδω δεν δουλεύατε. Έμμερος λοιπόν, ής μη
χάνουμε καιρό, άς πηγαίνουμε...

Και λέγοντας αυτά, ο πονηρός Έγγλέζος, έφερε το σκονί του
στον κλώνο ενός δέντρου, έβανε θηλειά, πέρασε μέσα το λαμό του
και ήταν έτοιμος ν' άπαχυνισθή δθθεν.

Οι μαύροι βλέποντας πώς δε θα γλυτώσαν από τον τυραννό
τους, ο όποιος ήταν άποφασισμένος να τους άπολουθήση στην Α-
φρική και μάλιστα να τους τυραννή χειρότερα εκεί μάτου, έφραξαν
να τον συγκρατήσουν, αναβάλλοντας για εύθετότερη έπίσταση
την... έπάνοδο τους στην πατρίδα τους.

Όχι, όχι! Μή φεύγετε του φάναξαν και τον τραβούσαν.

Ο έτυπνότερος έργοστασιάρχης προσποκείτο ότι έμεινε και
οι μαύροι έκοπίσαν πολύ για να τον μεταπείσουν.

Ένας άλλος έργοστασιάρχης πάλιν, του όποιου οι μαύροι δου-
λοι άποδημούσαν έπίσης σπαρδήν για την Αφρική, άπαχυνιζό-
μενος, κατέφυγε σε άλλο στρατήγημα: Οι μαύροι έπίστευαν ότι ή
ψυχές των άπαχυνιζόμενων πηγάναν τη νύχτα π' έπεσαν το σώ-
μα τους και τα πηγάναν μ' αυτό... άναερως στην Αφρική. Ο
έργοστασιάρχης, που έβρεε την πρόληψη τους αυτή, έκαμε το έξής:
Έκοψε τα κεφάλια μερικιν άπαχυνισθέντων και τα κλειδάσε σ'
ένα σιδερένιο κιβώτιο.

Υστερα κάλεισε τους άλλους, τους έδειξε τα κομμένα κεφάλια
των άπαχυνισθέντων συγκρατητών τους και τους είπε:

Ορίστε, αυτοί πήγαν στην Αφρική, με χωρίς κεφάλια.

Ναι, του άπάντησαν οι μαύροι, αλλά ή ψυχές τους θα ρθουν
να πάρουν τα κεφάλια, όπου και άν τα κλειδάσετε.

Μετά κάμποσες ημέρες ο έργοστασιάρχης κάλεισε πάλι τους έ-
πιζώντες μαύρους του και τους έδειξε τα κεφάλια των άπαχυνι-
σθέντων που σάμταν και βρημοισσαν άπομα μέσα στο κιβώτιο. Τότε
έβηνοι πίσταψαν πώς ο αθένητης τον είχε μωρητάδη και ή
περικοπή δύναμη να έμποδίζει τις ψυχές από το να πέφνουν και
τα κεφάλια των αυτοκτονούντων μαζί τους και άποφάσαν να
μην άπαχυνίζονται πλέον. Τί νάμναν, σάφηνηκαν, στην Αφρική,
χωρίς κεφάλια και συναפים χωρίς μάτια; Ίπως έβλεπαν σ' αγαπη-
μένα τους χώματα, τη γλυκαία τους πατρίδα!...

Αυτά συνέβαιναν στην Αμερική, την έποχή του άπαισιου έμπο-
ρίου των μαύρων, ή κατάργησις του όποιου άποτελεί ένα από τα
πιο μεγάλα έργα προόδου και πολιτισμού της άνθρωπότητος.